

VIII FORUM KIEROWNIKÓW IT W ADMINISTRACJI

 24-26.04.2023

 ZAKOPANE
BACHLEDA HOTEL KASPROWY

 forum.itwadministracji.pl

Waloryzacja w umowach IT w zamówieniach publicznych

Agnieszka Wachowska, Co-Managing Partner

Szefowa zespołu IT-Tech / PZP

Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy

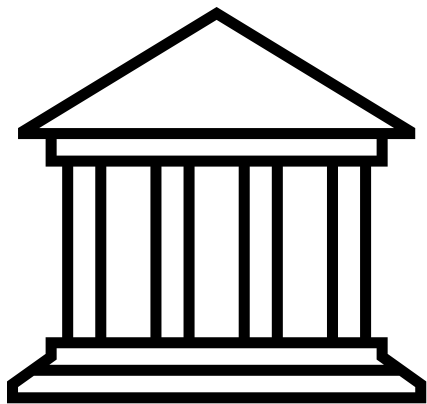
TKP
Traple
Konarski
Podrecki
& Wspólnicy

Waloryzacja w reżimie PZP

- Obligatoryjność klauzul waloryzacyjnych w umowach na roboty budowlane, dostawy lub usługi o czasie trwania **powyżej 6 miesięcy** – **art. 439 ust. 1.**
- Do 09 listopada 2022 r. obligatoryjną klauzulą waloryzacyjną **nie były objęte umowy na dostawę**, również okres trwania umów objętych obowiązkową waloryzacją był dłuższy – **12 miesięcy.**
- Umowy zawarte w reżimie PZP → dopuszczalność zmiany umowy na podstawie **art. 455 ust. 1 pkt 4 PZP.**

Art. 455 ust. 1 pkt 4 PZP

„Dopuszczalna jest zmiana umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia:

*(...) jeżeli konieczność zmiany umowy spowodowana jest okolicznościami, **których zamawiający, działając z należyłą starannością, nie mógł przewidzieć**, o ile zmiana nie modyfikuje ogólnego charakteru umowy a wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy.”*

Opinie Prezesa UZP i Prokuratorii Generalnej RP

- Zielone światło do zmiany wynagrodzenia wykonawcy;
- Cel zmiany wynagrodzenia wykonawcy:
  - TAK: przywrócenie równowagi ekonomicznej stron umowy, jaka istniała w momencie jej zawarcia, a która została zakłócona przez określone zjawiska, które zaistniały na etapie realizacji kontraktu;
  - NIE: kompensacja wszelkich strat wykonawcy;
- Uwzględnienie oceny ryzyk, dokonanej przez wykonawcę w momencie składania oferty w postępowaniu;
- Analiza zasadności, przynajmniej potencjalnych, żądań wykonawcy wywodzonych z *klauzul rebus sic stantibus*

Opinia Prezesa UZP

*„(...) za okoliczności niemożliwe do przewidzenia i niezależne od stron umowy należy uznać m.in. (...) **istotny wzrost cen materiałów** (...) wskazane wyżej przykładowe okoliczności (...) **muszą mieć charakter na tyle nadzwyczajny, że zamawiający, dochowując należytej staranności, nie mógł obiektywnie przewidzieć ich zaistnienia lub skali ich zaistnienia.”***

(„Dopuszczalność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz art. 455 ust. 2 ustawy Pzp”) 24 marca 2022 r.

https://www.uzp.gov.pl/__data/assets/pdf_file/0018/54162/Dopuszczalnosc-zmiany-umowy-w-sprawie-zamowienia-publicznego-na-podstawie-art.-455-ust.-1-pkt-1-i-4-oraz-art.-455-ust.-2-ustawy-Pzp.pdf

Opinia Prokuraturii Generalnej RP

*„Zmiana umowy, stanowiąca skutek nieprzewidywalnego, nadzwyczajnego wzrostu cen, może polegać **nie tylko na jednorazowym podwyższeniu wynagrodzenia**, rekompensującym już zaistniałe skutki tego wzrostu. Możliwe jest również dokonanie zmiany umowy polegającej na **wprowadzeniu do umowy klauzuli waloryzacyjnej** (nowej lub modyfikującej stare postanowienia umowy), przewidującej cykliczną waloryzację wynagrodzenia.”*

(„Zmiana umowy z uwagi na nadzwyczajny wzrost cen (waloryzacja wynagrodzenia) - podstawowe zagadnienia”) Sierpień 2022 r.

<https://www.gov.pl/web/prokuratoria/zmiana-umowy-z-uwagi-na-nadzwyczajny-wzrost-cen-waloryzacja-wynagrodzenia---rekomendacje>

Art. 439 ust. 1 i 4 PZP

„1. Umowa, której przedmiotem są **roboty budowlane, dostawy lub usługi**, zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, zawiera postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia..”

„4. Przez zmianę ceny materiałów lub kosztów rozumie się wzrost odpowiednio cen lub kosztów, **jak i ich obniżenie**, względem ceny lub kosztu przyjętych w celu ustalenia wynagrodzenia wykonawcy zawartego w ofercie.”

Klauzule waloryzacyjne w umowach IT – jak je przygotowywać? (1)

Uwagi wstępne:

- W obrocie cały czas funkcjonuje wiele nieskutecznych klauzul waloryzacyjnych;
- Warto poświęcić czas, aby przygotować dobrą i skuteczną klauzulę – dostosowaną do konkretnego kontraktu oraz niwelującą faktyczne ryzyka gospodarcze dla wykonawców;
- W przypadku dużej ilości zamówień IT – głównym kosztem wykonawców jest koszt zatrudnienia pracowników;

Klauzule waloryzacyjne w umowach IT – jak je przygotowywać? (2)

Art. 439 ust. 2 PZP

W umowie określa się:

- 1) **poziom zmiany ceny materiałów lub kosztów**, o których mowa w ust. 1, uprawniający strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia oraz **początkowy termin ustalenia zmiany wynagrodzenia**;
- 2) sposób ustalania zmiany wynagrodzenia:
  - a) z użyciem **odesłania do wskaźnika zmiany ceny materiałów lub kosztów**, w szczególności wskaźnika ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego lub
  - b) przez wskazanie **innej podstawy**, w szczególności wykazu rodzajów materiałów lub kosztów, w przypadku których zmiana ceny uprawnia strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia;
- 3) sposób określenia wpływu zmiany ceny materiałów lub kosztów na koszt wykonania zamówienia oraz określenie **okresów, w których może następować zmiana wynagrodzenia wykonawcy**;
- 4) maksymalną wartość zmiany wynagrodzenia, jaką dopuszcza zamawiający w efekcie zastosowania postanowień o zasadach wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia.

Formalne uregulowanie kwestii waloryzacji w umowach

1. Wskazanie, czy warunkiem przeprowadzenia waloryzacji powinno być podpisanie aneksu do umowy, czy wystarczy sam wniosek waloryzacyjny lub też sama zmiana wskaźnika a zmiana następuje automatycznie.
2. Wskazanie, czy wykonawca powinien wykazywać wzrost cen materiałów lub kosztów jeśli umowa odwołuje się do wskaźnika waloryzacji – kontrowersje.
3. Czym się kierować określając maksymalny poziom zmiany wynagrodzenia.
4. Jakie wskaźniki przyjąć?
5. Jaki poziom zmiany ceny materiałów lub kosztów powinien uprawniać strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia? Kiedy dokonać waloryzacji?

Limit waloryzacji i rozłożenie ryzyka

- Maksymalna wartość zmiany wynagrodzenia – najczęściej skarżony do KIO przez wykonawców element klauzuli waloryzacyjnej.
- Ograniczenie limitu waloryzacji jest co do zasady uznawane za zgodne z PZP -> jednak musi być dokonane z uwzględnieniem zasady zachowania ekwiwalentności świadczeń obu stron umowy / odpowiedniego rozłożenia ryzyka.
- **Brak uniwersalnego górnego limitu waloryzacji** – należy uwzględnić specyfikę zamówienia oraz sytuację rynkową.
- Orzecznictwo KIO: Ryzyko wzrostu kosztów powinno być **rozłożone równo po obu stronach** – zamawiający nie może sam ponosić tego ciężaru (m.in. KIO 235/22)

Limit waloryzacji i rozłożenie ryzyka

- Maksymalna wartość zmiany wynagrodzenia – najczęściej skarżony do KIO przez wykonawców element klauzuli waloryzacyjnej.
- Art. 439 ust. 2 pkt 4 PZP przewiduje, że zamawiający powinien przewidzieć „**maksymalną wartość zmiany wynagrodzenia, jaką dopuszcza zamawiający w efekcie zastosowania postanowień o zasadach wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia**”.
- Ograniczenie limitu waloryzacji jest co do zasady uznawane za zgodne z PZP -> jednak musi być dokonane z uwzględnieniem zasady zachowania ekwiwalentności świadczeń obu stron umowy / odpowiedniego rozłożenia ryzyka.
- **Brak uniwersalnego górnego limitu waloryzacji** – należy uwzględnić specyfikę zamówienia oraz sytuację rynkową.
- Orzecznictwo KIO: Ryzyko wzrostu kosztów powinno być **rozłożone równo po obu stronach** – zamawiający nie może sam ponosić tego ciężaru (m.in. KIO 235/22)

Wskaźniki waloryzacji (1)

- Przyjęty wskaźnik powinien być jak najbliżej związany z przedmiotem zamówienia.
- Często stosowanym wskaźnikiem jest tzw. „poziom inflacji (CPI)”, czyli „*wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem*”
- Ważne, aby zawsze zaznaczyć **w jakim ujęciu wskazywany jest wskaźnik** (w jakim okresie i w stosunku do jakiego okresu) – czy np. czy rok do roku, czy miesiąc do miesiąca lub kwartał do kwartału – itp. i jak często ma następować waloryzacja.

Wskaźniki waloryzacji (2)

Komunikat w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2022 r.

13.01.2023

Komunikat

Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego

z dnia 13 stycznia 2023 r.

w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów
i usług konsumpcyjnych ogółem w 2022 r.

Na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461) ogłasza się, że średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2022 r. w stosunku do 2021 r. wyniósł 114,4 (wzrost cen o 14,4 %).

Komunikat w sprawie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w pierwszym kwartale 2023 roku

14.04.2023

Komunikat

Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego

z dnia 14 kwietnia 2023 r.

w sprawie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem
w I kwartale 2023 r.

Na podstawie art. 25 ust. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504, 1504 i 2461) ogłasza się, że wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w I kwartale 2023 r. w stosunku do IV kwartału 2022 r. wyniósł 104,3 (wzrost cen o 4,3%).

**VIII FORUM
KIEROWNIKÓW IT
W ADMINISTRACJI**

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w marcu 2023 roku

14.04.2023

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w marcu 2023 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku wzrosły o 16,1% (przy wzroście cen towarów – o 17,1% i usług – o 13,3%). W stosunku do poprzedniego miesiąca ceny towarów i usług wzrosły o 1,1% (w tym towarów – o 1,2% i usług – o 0,8%).

INFORMACJE SYTUACJI

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w marcu 2023 r.

14.04.2023 r.

16,1%

wzrost w porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w marcu 2023 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku wzrosły o 16,1% (przy wzroście cen towarów – o 17,1% i usług – o 13,3%). W stosunku do poprzedniego miesiąca ceny towarów i usług wzrosły o 1,1% (w tym towarów – o 1,2% i usług – o 0,8%).

Tablica 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w marcu 2023 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	03 2023			1 kw. 2023		WPK/WZ ZMIAN (2 2023)- -180
	03 2023- -190	03 2023+ -138	03 2023+ -138	1 kw. 2023-190	1 kw. 2023-190	
OGÓŁEM	116,1	104,9	101,1	117,0	104,3	+
Żywność i napoje bezalkoholowe	104,0	106,0	102,2	102,9	105,4	0,62
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	112,0	105,6	101,8	111,0	103,9	-0,19
Odekt i obuwie	101,7	100,1	105,0	107,0	97,3	0,18
Użytkowanie mieszkań lub domu i rozrywka	119,6	108,8	99,9	121,3	108,0	-1,03
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	116,4	103,1	101,4	113,8	102,8	-0,01

Wskaźniki waloryzacji (3)

- W przypadku umów IT zwykle bardziej adekwatne wydają się być wskaźniki:
  - miesięczny wskaźnik **cen produkcji sprzedanej przemysłu (PPI)**,
  - wskaźnik **zmiany przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto w sektorze przedsiębiorstw – kategoria „informacja i komunikacja”**.
- Wskaźnik powinien być dobierany do typu zamówienia – inny dla wdrożenia czy usług utrzymania a inny dla dostaw sprzętu.

Wskaźniki waloryzacji (4)

Wyrok KIO z dnia 4 lutego 2022 r. (sygn. KIO 3579/21, KIO 3587/2, KIO 3589/21):

- postępowanie na zakup usługi utrzymania i rozwoju aplikacji
- odwołujący wskazywał, że w przypadku świadczenia usług informatycznych zmianę kosztów związanych z realizacją zamówienia opisuje nie tyle wzrost cen będący skutkiem inflacji, a wzrost kosztów wynagrodzenia, tym samym zamawiający zastosował nieadekwatny wskaźnik inflacji;
- **KIO oddaliła zarzut odwołującego dotyczący wybranego przez zamawiającego wskaźnika – wskaźnika inflacji.**
- KIO przyznała rację zamawiającemu twierdząc, że w art. 439 ust. 1 PZP mowa jest o cenie różnych materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia, a nie tylko kosztów wynagrodzeń.

Wskaźniki waloryzacji (5)

Propozycja grupy roboczej przy UZP dot. klauzul waloryzacyjnych dla rynku IT:

ZESTAW PIERWSZY KLAUZUL WALORYZACYJNYCH WYKORZYSTUJĄCY WSKAŹNIK CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH (CPI) oraz wskaźnik zmiany wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw – kategoria informacja i komunikacja

- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na wdrożenia IT gdzie wynagrodzenie płatne jest za realizację poszczególnych etapów / faz / kamieni milowych
- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na usługi IT tj. usługi utrzymania i wsparcia, usługi rozwoju IT, usługi w zakresie body leasingu
- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na usługi IT świadczone w centrach przetwarzania danych (np. kolokacja, Infrastructure-as-a-Service)
- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na dostawy sprzętu IT
- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na usługi telekomunikacyjne

2. ZESTAW DRUGI KLAUZUL WALORYZACYJNYCH WYKORZYSTUJĄCYCH WSKAŹNIK CEN PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU (PPI) oraz wskaźnik zmiany wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw – kategoria informacja i komunikacja

- waloryzacyjna dla zamówień na usługi telekomunikacyjne
- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na wdrożenia IT, gdzie wynagrodzenie płatne jest za realizację poszczególnych etapów / faz / kamieni milowych
- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na usługi IT tj. usługi utrzymania i wsparcia, usługi rozwoju IT, usługi w zakresie body leasingu
- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na usługi IT świadczone w centrach przetwarzania danych (np. kolokacja, Infrastructure-as-a-Service)
- Klauzula waloryzacyjna dla zamówień na dostawy sprzętu IT
- Klauzula dla zamówień na usługi telekomunikacyjne

Kiedy dokonać waloryzacji?

- Zamawiający ma swobodę co do określenia:
  - Terminu początkowego waloryzacji (nie musi wynosić 6 miesięcy),
  - Okresów, w których będzie następować zmiana wynagrodzenia.
- Swoboda zamawiającego jest jednak ograniczona – zależy od sytuacji tj. na jaki okres jest zawierana umowa, jaka jest dynamika wzrostu cen itp.
- **W KIO nie wypracowano jeszcze jednolitej linii orzeczniczej – raz wyroki na korzyść zamawiającego a innym razem wykonawcy.**
- Najczęstsze warianty – co 6 miesięcy oraz co 12 miesięcy.
- Argumenty za krótszymi okresami - duża dynamika zmian cen;
- Argumenty przy rocznej waloryzacji – roczny budżet w podmiotach i jednostkach publicznych.

Wniosek o waloryzacje – czy konieczny i co powinien zawierać?

- Wysokość kwoty, o jaką wynagrodzenie powinno być zdaniem wykonawcy zwaloryzowane.
- Uzasadnienie samego wniosku, w oparciu o składane dowody i argumentacje natury prawnej.
- Dowody, z których będzie wynikało, że w danym okresie doszło do istotnej zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia, np.:
  - Porównanie cen producenta lub dystrybutora w danym okresie,
  - Dokumenty świadczące o wzroście kosztów zatrudnienia osób realizujących projekt.

Co dalej? - Przykładowe klauzule waloryzacyjne w sektorach budownictwa

- Prezes UZP oraz reprezentacji stowarzyszeń branżowych w ramach grup roboczej budownictwa opracowali dokument ułatwiający tworzenie klauzul waloryzacyjnych w umowach o roboty budowlane.

<https://www.gov.pl/web/uzp/przykladowe-klauzule-waloryzacyjne-dla-sektora-budownictwa> (30 listopada 2022 r.).

- Zaproponowano dwie klauzule, bazujące **na różnych mechanizmach i uwzględniające specyfikę i zakres prowadzonych prac.**
- Pierwsza oparta jest o wskaźnik cen produkcji budowlano-montażowej GUS, druga opiera się na koszyku waloryzacyjnym (wielowskaźnikowa).
- Opracowywane są też kalkulatory waloryzacyjne do tych klauzul – umożliwiają automatyczne wyliczenie wynagrodzenia po waloryzacji.

Co dalej? - Przykładowe klauzule waloryzacyjne dla branży IT

- Prezes UZP potwierdził potrzebę opracowania klauzul waloryzacyjnych uwzględniających specyfikę branży IT.
- Powołano grupę roboczą przy UZP do opracowania takich klauzul.
- Zaproponowano wiele klauzul uwzględniających różną specyfikę zamówień IT oraz stopień skomplikowania samych klauzul – rezultaty prac zostały przekazane przez grupę roboczą do UZP w 2022 r.
- **Co dalej? – spotkanie robocze z Prezesem UZP i członkami grupy roboczej zaplanowane na 21 kwietnia 2023 r.**

Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy

- Ponad **20 lat** na rynku i zespół **ponad 60 prawników** – praktyków z doświadczeniem w biznesie;
- Zasięg ogólnopolski i kompetencje w zakresie międzynarodowej obsługi prawnej;
- Eksperti prawni zorganizowani w **12 praktykach**, możliwość tworzenia interdyscyplinarnych zespołów;
- Współpraca z wiodącymi izbami gospodarczymi i związkami pracodawców;
- Od ponad 15 lat jesteśmy **wyróżniani w najważniejszych polskich i zagranicznych rankingach kancelarii prawnych:**

- **Autorzy ponad 200 publikacji naukowych** m.in. z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych, prawa własności przemysłowej, prawa IT i telekomunikacyjnego, prawa Internetu i mediów, RODO i ochrony danych osobowych, prawa instytucji płatniczych (FinTech), prawa konkurencji i ochrony konsumentów, prawa zamówień publicznych i pomocy publicznej, prawa gospodarczego i handlowego, prawa obrotu nieruchomościami oraz prawa farmaceutycznego (Life Science).

Dziękuję za uwagę!

Agnieszka Wachowska

Radczyni prawna, Co-Managing Partner
Szefowa zespołu IT-Tech/PZP w TKP

e-mail: agnieszka.wachowska@trapple.pl

LinkedIn: [Agnieszka Wachowska](#)

Newsletter TKP

TKP on air - Podcast

ul. Królowej Jadwigi 170
30-212 Kraków

tel.: (+48) 12 426 05 30
fax: (+48) 12 426 05 40

ul. Twarda 4
00-105 Warszawa

tel.: (+48) 22 850 10 10
fax: (+48) 22 697 63 72

www.trapple.pl
office@trapple.pl

